

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI 9

**YAZILIYA HAZIRLANIYORUM
1.DÖNEM 1.YAZILI**

SORU 1

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri doğru ifadelerle doldurunuz.

- Güzelliğin peşinde olan insanoğlu, idealize ettiği güzelliği yansıtmak için güzel sanatlardan yararlanmıştır. Güzel sanatlar;, ve sanatlar olmak üzere üç gruba ayrılır.
- XIV. yüzyılda İtalyan edebiyatında Boccaccio'nun yazdığıadlı eser, hikâye türünün ilk örneği kabul edilir.
- Batılı anlamda hikâye, Türk edebiyatına Tanzimat'la girmiştir.'nin *Letâif-i Rivâyât* adlı eseri ilk hikâye örneklerindendir. Teknik açıdan güçlü, Batılı örneklerle benzeyen ilk hikâye ise'nin *Küçük Şeyler* adlı eseridir.
- Hikâyeler, genel olarak olay hikâyesi ve durum hikâyesi olmak üzere ikiye ayrılır: Olay hikâyesinin Türk edebiyatındaki başlıca temsilcileri ve; durum hikâyesinin Türk edebiyatındaki başlıca temsilcileri ise ve'tır.

SORU 2

Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların yanına (D), yanlış olanların yanına (Y) yazınız.

- Çuvaş ve Yakut lehçeleri Türk dilinin lehçeleridir. ()
- Karşılaşma, hikâyede karşıt duygu, düşünce ve isteklerin; kişilik özelliklerinin bir arada sergilenmesi ile ortaya çıkan durumdur. ()
- Olayları yaşayan kahraman, olaylar karşısındaki izlenim ve tutumunu kendi bakış açısıyla yansıtır. Bu bakış açısında anlatıcı birinci kişidir. ()
- Bakış açısı; anlatıcının hikâyedeki kişi, olay, yer ve zamanı ele alış biçimi ve bunlara karşı takındığı tutumdur. ()
- Tema, olay çevresinde gelişen edebî metinlerde çatışmaları, olay halkalarını veya yeni durumları oluşturacak şekilde kahramanların yüz yüze gelmeleridir. ()
- Diyalog, kahramanların içsel konuşmalarını aktarmaya dayanan anlatım tekniğidir. ()
- “Köşe penceresini, işte, ben, bu bakımdan insan çevresinin bir damlası üstüne çevrilmiş bir mikroskop camı sayarım.” cümlesinde üçüncü kişi anlatıcı kullanılmıştır. ()

SORU 3

"Bir gün, bir öğle üstü idi. Kahvenin çardağı altında oturuyorduk. Bizim Mehmet Ali, Bekir Çavuş, Salih Ağa ve Muhtar hep orada idiler. Bahis, harp üzerine ve onun akıbetlerine dairdi. Onlara İstanbul'un dört devletin askerî işgali altında olduğunu, İzmir'in ta Bursa'ya kadar Yunanlar tarafından istila edildiğini, Adana'dan henüz Fransızların el çekmediğini, Urfa'da, Antep'te kanlı olaylar cereyan etmekte olduğunu haber veriyor ve her birinin yüzüne ayrı bir dikkatle bakıyordum. Hiçbirinde ne hayret ne dehşet ne de alelade bir alaka izine tesadüf ettim."

Edebiyatın felsefe, psikoloji, sosyoloji, tarih, coğrafya, ekonomi vb. bilim dallarıyla yakından ilişkisi vardır. **Buna göre yukarıdaki parçada, yazar hangi bilimden yararlanmıştır?**

SORU 4

Aşağıda metin türleri başlıklar hâlinde sınıflandırılmıştır. Metin türlerini verilen örneklerle eşleştiriniz.

1	Coşku ve Heyecanı Dile Getiren Metinler
2	Gazete Çevresinde Gelişen Metinler
3	Modern Tiyatro
4	Kişisel Hayatı Konu Alan Metinler
5	Geleneksel Türk Tiyatrosu
6	Anlatmaya Bağlı Metinler

KARAGÖZ

ŞİİR

MAKALE

TRAJEDİ

ROMAN

BİYOĞRAFI

SORU 5

İskeleye ancak dört yolcu çıkmıştı. Bunlar da bir müddet aynı sokakta yürüdükten sonra yan yollara saptılar, gözden kayboldular. Hayrullah Efendi her akşamki gibi yokuşuna tek başına tırmanmaya başladı. Akıllı İnebolu'ya gönderdiği kereste kayıklarıyla motorunda idi; bu fırtınanın kendisine zararlı olabileceğini düşünerek endişe ediyordu, canı sıkılmış bir hâlde etrafından habersiz, başı muşambasının kukuletasına gömülü, elindeki elektrik fenerini yoluna aksettire ettire, ağır ağır çıkıyordu.

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri bu parçadan hareketle uygun ifadelerle doldurunuz.

- Parçada anlatım biçimi ağır basmaktadır.
- Parçada anlatıcı kişidir.
- Parça bakış açısıyla yazılmıştır.

SORU 6

Bir komutan, savaş sonrası sarayda yapılan toplantıda Napolyon'u eleştirerek şöyle der: "Siz yanlış yaptınız. Önce burayı, sonra şurayı almalıydınız." Napolyon'un cevabı nüktedandır: "Eğer oralar parmakla alınabilseydi dediğiniz gibi yapardım."

Bu metinden hareketle iletişimin öğelerini gösteriniz.

SORU 7

Son yıllarda Dünya ikliminde gerek yüzey ve okyanus sıcaklıkları gerekse deniz buzunun kapladığı alan açısından alarm verici rekorlar yaşandı. Dünya Meteoroloji Örgütü'nün de teyit ettiği üzere, küresel yüzey sıcaklığı açısından 2019, 1880'den bu yana kaydedilen en sıcak ikinci yıl oldu. Yüzey sıcaklığının kaydedildiği 140 yıl içindeki en sıcak 20 yılın 19'u 2001'den sonra yaşandı ve küresel ortalama yüzey sıcaklığı endüstri öncesindeki düzeylere göre 0,98°C arttı. Son beş yıllık ve son on yıllık ortalama hava sıcaklıkları da kendi kategorilerinde en yüksek değerlerdeydi. 1980'lerden bu yana her on yıl bir öncekinden daha sıcak geçti. Atmosferde rekor düzeye ulaşan sera gazlarından ötürü de bu eğilimin süreceği tahmin ediliyor.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Nesnellik
- B) Karşılaştırma
- C) Sayısal veri
- D) Tanımlama
- E) Açıklama

SORU 8

Numaranmış metinlerde hangi anlatım teknikleri kullanılmıştır?

I

- Nereye gidiyorsunuz?
- Blainville’e.
- Niçin?
- Çünkü, orada bir Fransız ordusu varmış.
- Yolu biliyor musunuz?
- Mükemmel surette.
- Pekâlâ, bizi takibediniz.

II

İçeri çekiliyorum, deniz seyreliyor. Soyunuyorum. Gömleği iskemlenin arkalığına geçirdim. Pantolon bir köşede de dursa da olur. Daracık oda; yatak geniş. Serin çarşafa oturuyorum. Yatmış, ısıtmış, kokusunu bırakmış gelip geçen.

YARDIMCI
KAYNAKLAR

<http://yardimcikaynaklar.meb.gov.tr/>

OGM
MATERYAL

SORU 9

Aşağıdaki metinlerin hangi bakış açısıyla oluşturulduğunu karşılarına yazınız.

Çerviakov utandı, alık alık sıırttı. Sonra da sahneye bakmaya başladı. Oyunu tüm dikkatiyle izliyor ama artık oyundan zevk almıyordu. İçini bir kurt kemirmeye başlamıştı.

Bizim Ada, uçakların üstünden geçtikleri bir yol güzergâhı olmalı ki hep ya üstümden ya solumdan geçip gidiyorlar.

Çerviakov eve giderken şöyle düşünüyordu: “Ne alay etmesi? Niçin alay edecekmişim?”

Sonradan gelen genç köylü ilk defa otomobile biniyordu. Benzi sapsarıydı.

SORU 10

Metinden hareketle hikâyenin yapı unsurlarını ve hikâyede kullanılan anlatım tekniğini yazınız.

Bir gün halası sokaktan bağırarak geçen bir satıcıyı çağırdı. Evin avlusuna sırtında çuval kaplı bir yayvan torba, elinde bir ufacık iskemle ve uzun bir demir parçası, dağınık kılıkli bir adam girdi. Torbasında da mukavva gibi bükülmüş bir tomar duruyordu. Konuştular, sonra önüne bir sürü patlak, sökük, parça parça ayakkabı dizdiler. Satıcı iskemlesine oturdu; Hasan da merakla karşısına geçti. Bu dört yanı duvarlı, tek kat, basık ve toprak evde öyle canı sıkılıyordu ki... Şaşarak, eğlenerek seyrediyordu: Mukavvaya benzettği kalın deriyi iki tarafı keskin incecik sapsız bıçağı ile kesişine, ağzına bir avuç çivi dolduruşuna, sonra bunları birer birer, İstanbul'da gördüğü maymun gibi avurdundan çıkarıp ayakkabıların altına çabuk çabuk mıhlayışına, deri parçalarını pis bir suya koyup ıslatışına, mundar çanaktaki macuna parmağını daldırıp tabanlara sürüşüne, hepsine bakıyordu. Susuyor ve bakıyordu. Bir aralık nerede ve kimlerle olduğunu keyfinden unuttu, dalgınlığından ana diliyle sordu:

“Çiviler ağzına batmaz mı senin?”

Eskici başını hayretle işinden kaldırdı. Uzun uzun Hasan'ın yüzüne baktı:

“Türk çocuğu musun be?”

“İstanbul'dan geldim.”

“Ben de o taraflardan... İzmit'ten!”

SORU 11 Verilen açıklamalarla kavramları eşleştiriniz.

1

Bir dilin ülke sınırları içindeki farklı yerleşim bölgelerinde ses, şekil, söz dizimi ve anlamca farklılaşan konuşma biçimidir.

2

Bir dilin, tarihî gelişimi içinde yazılı kaynaklarla izlenemeyen dönemlerinde ayrılmış kollarıdır.

3

Ortak dilden ayrı olarak belirli toplulukların ses, yapı, söz dizimi ve anlam bakımından farklılık gösteren dili veya kelime dağarcığıdır.

4

Bir dili toplum olarak konuşan ve yazarların hep birlikte uydukları, ağız özelliklerinden arındırılmış, belirli ölçü ve kurallara bağlı ortak dildir.

5

Bir dilin, yazılı kaynaklarla izlenebilen tarihî gelişimi içinde ayrılmış kollarıdır.

6

Aynı meslek veya topluluktaki insanların ortak dilden ayrı olarak kullandıkları özel dil veya söz dağarcığıdır.

Şive

Standart dil

Ağız

Argo

Lehçe

Jargon

SORU 12

Aşağıda yer alan metinler, hangi hikâye türünden alınmış olabilir?

I

Delikanlı bunun üzerine yol parası tedarikine çıktı. Fakat evindeki eski bir çifteye bir liradan fazla veren bulunmadı. Beş lira gibi mühim bir parayı köyde bir araya getirebilmek, bir hafta uğraştığı halde, mümkün olmadı. Ne yapacağını şaşırılmış bir halde iken bakkalın oğluna rastladı. Bu çocuk bir zamanlar babasının yanından kaçıp şoför muavinliği yapmıştı.

II

Kibar bir insan olduğu için, birilerini rahatsız edip etmediğini anlamak amacıyla çevresine bakındı. İşte o zaman utanılacak bir durum olduğu ortaya çıktı. Tam önünde, birinci sırada oturan yaşlı bir adam bir yandan başının dazlağını ve boynunu mendiliyle çabuk çabuk siliyor, bir yandan da homurdanıyordu. Çerviakov, Ulaştırma Bakanlığı'nda görevli sivil generallerden Brizjalov'u tanımakta gecikmedi. "Tüh, adamın üstünü kirlettim! Benim amirim değil ama ne fark eder? Bu yaptığım çok ayıp, kendisinden özür dilemeliyim," diye düşündü. Birkaç kez hafifçe öksürdü, gövdesini biraz ileri verdi, Generalin kulağına eğilerek, "Bağışlayın beyefendi," diye fısıldadı. "İstemeyerek oldu. Üzerinize aksırdım."

SORU 13

Aşağıdaki metin, hangi hikâye türünden alınmış olabilir? Hikâyenin anlatım biçimlerini, anlatıcısını ve bakış açısını yazınız.

Elvanlar’da ihtiyar bir kılavuz aldık. Köyün bir kısmı yanmış, perişan, herkes fersiz ve şaşkın gözlerle kamyon denilen canavarın lüzumsuz gürültüsüne bakıyordu. Herkesin ruhunda sonu gelmeyen ezilişin, açlığın, her günün gizli felaket ihtimallerinin yoğurduğu ümitsizlik ve ilgisizlik vardı. Onun için kimse Uşak’a kadar gelmek istemiyordu. Parayı ne yapacaklardı? Ne alırdı ki? Yalnız zayıf yüzlü bir ihtiyar, halsiz bir sesle, “Ben İnay’a kadar yolu biliyorum. Fakat beni Uşak’a götürürseniz ve bana orada bir okka tuz verirsiniz gelirim,” dedi. Akşam karanlığı basarken kamyon mırıldanarak, homurdanarak Anadolu’nun ıssız, yolsuz çöllerine daldı.

SORU 14

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yazım yanlışı vardır?

- A) 2015'te Yiğit, Fransa'ya öğrenimini tamamlamaya gitmişti.
- B) Babası "Nerede kaldı bu çocuk?" diyerek telefonu eline aldı.
- C) Son günlerde Van Kedisi tekrar gündeme geldi.
- D) Buğralarla birlikte Mustafa Bey de yola çıkmıştı.
- E) Refik Halit Karay, "Kirpi" imzasıyla eleştirel yazılar yazdı.

SORU 15

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ki”nin yazımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmamıştır?

- A) Pastanın üzerinde "İyiki doğdun kardeşim." yazıyordu.
- B) Akşam ki maç, yağmur nedeniyle yarıda kalmıştı.
- C) Senin ki bütün gün iş peşinde koşturmuş ve çok yorulmuş.
- D) Kuşlardaki hastalık diğer kuşlara da bulaşmış.
- E) Belliki söylediklerimden kimse bir ders çıkarmamış.

SORU 16

Bu şair adayı, adını bir kitabın kapağında yazılı görmek istiyordu besbelli () Elinde şiirlerini yazdığı bir defter tutuyordu. Neler saklamıştı o deftere () kimlere ulaşmak istiyor () ulaştığında onlardan neler bekliyordu () Hemen bu sorular üşüştü beynime()

Bu cümlede parantezlerle belirtilen yerlere sırasıyla hangi noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) (...) (,) (,) (?) (!)
- B) (.) (?) (?) (?) (.)
- C) (.) (,) (,) (?) (.)
- D) (...) (,) (;) (?) (.)
- E) (.) (;) (;) (?) (.)

SORU 17

Herhangi bir yazı okunur (I) onun özeti çıkarılabilir (II) Ama şiirin özeti çıkarılamaz (III) Çünkü şiir ne bir tarihî olayı (IV) ne bir hikâyeyi anlatır (V)

Yukarıdaki numaralanmış yerlerden hangisine hiçbir noktalama işareti getirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

SORU 18

Kamyonda İstanbul gazetecileri vardı. Düşmanın bir benzeri olmayan zulümlerinin külleri ve facia sahnesi üstünde inceleme yapacaklar, ben cephenin, düşmanın zulüm raporunu hazırlarken onlar da ajansla Türk'ün felaketini dünyaya bildireceklerdi. Anadolu'da hâkim, insan değil tabiattır. Kuytu ormanlar, bataklık ovalar, sarp keskin yokuşlar, sonra karanlık kımıldıyormuş gibi insanı keserek, dondurarak esen acı rüzgârın ortasından bin bir zahmetle bilmem kaç saat geçti

Bu parçada altı çizili isimler aşağıda verilenlerden hangisinin örneği olabilir?

Türemiş isim:

Topluluk ismi:

Özel isim:

Hâl eki almış isim:

İyelik eki almış isim:

Soyut isim:

SORU 19

Bir küçük koyun hemen beş on metre yukarısında, bir apartman terası kadar ufak bu kır kahvesinin tahta masaları üstünde hâlâ karıncalar gezer, hâlâ sinekler kahve fincanının etrafına konarlar. Bütün sesler kesilmiştir. Kimi gökyüzünden bir uçak homurtusu gelir. İçindeki, şimdi Yeşilköy'e inecek yolcuları düşündüğüm, yalnız bu yazıyı yazarken oldu. Ondan evvel de uçaklar geçmişti. Ama hiç, içindeki yolcuların Yeşilköy'e neredeyse inceklerini, daha daha şu iki satırın sonunda inmiş bile olduklarını düşünmemiştim.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Çoğul isim
- B) Soyut isim
- C) Cins isim
- D) Hâl eki almış isimler
- E) Birleşik isim

VIDEO ÇÖZÜMLÜ CEVAP ANAHTARI

1- 	6- 	11- 	16- 	21-
2- 	7- 	12- 	17- 	22-
3- 	8- 	13- 	18- 	23-
4- 	9- 	14- 	19- 	24-
5- 	10- 	15- 	20-	25